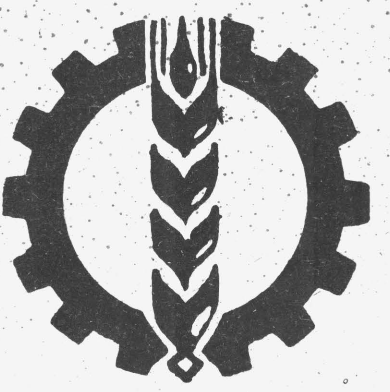

حقیقت انقلاب ثور

ارگان کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان

شماره اختصاصی
سرطان ۱۳۶۶
July ' 1987
سال هفتم شماره ۲۶۷
شماره مسلسل ۱۸۱۶
سال تاسیس ۱۳۵۹

پیام

کمیته‌مرکزی ح.د.خ.ا،شورای انقلابی، شورای وزیران، شورای مرکزی جبهه‌ملی ج.د.ا، شورای علماوروحانیون ج.د.ا، کمیته‌مرکزی س.د.ج.ا، شورای مرکزی اتحادیه های صنفی وشورای سراسری زنان افغانستان خطاب به‌مردم افغانستان

همو طنان محترم !

امروز طرح قانون اسا سی‌جدید ج.د.ا، برای نظر خواهی عموم مردم به نشر میرسد.

تاریخ کشور ما ، تاریخ مبارزات وطنپر ستانه‌و مقدس بخاطر سعادت‌مردم افغانستان‌است .امروز راه رسیدن به این هدف عالی نسبت به هر زمان دیگر نزدیکتر است . کشور وارد مرحلهٔ جدید رشد افغا نستان آزاد و مستقل مبتنی بر سیا ست مصالحهٔ ملی گردید .

طرح قانون اساسی جدیداراده‌ٔ مردم را بسوی زندگی بهتر ، صلح و وحدت بخاطر رفاه‌وطن‌مسجل ، بیان و تضمین می کند .

این قانون اساسی مردم وبرای مردم است !
این قانون اساسی مصالحه‌است !
این قانون اساسی صلح وسعادت است !

افغا نستان کشور کثیر الملیت است، دولت سیاست حل مسلهٔ ملی را بر پایهٔ دوستی ، همکاری و برادری تمام ملیت ها ،اقوام وقبا یل‌کشور در کلیه عرصه های سیاسی ، اقتصادی ، اجتماعی‌و فرهنگی تامین میکند . در طرح قانون اساسی ج.د.ا، برابری تمام اتباع و ملیت‌های افغا نستان مسجل گرد یده‌است. نیروی ما در همکاری ، دوستی ، برابری ، برادری واتحاد ما نهفته است .

پشتونها ، تاجك ها ،هزاره‌ها ، ازبك ها ، بلوچها ، ترکمن ها ، نورستانی ها ، پشه ئی ها! این‌قانون‌اساسی شما میباشد !

افغا نستان کشور اسلامی‌است . طرح قانون اسا سی اعلام میکند که دین افغانستان دین‌مقدس اسلام است.برای هر مسلمان و برای پیروان‌هر مذهب دیگر آزادی‌ادای مناسك مذهبی تضمین میگردد.

مسلما نان شرا فتمند ، نماینده گان روحانیون! این قانون اساسی شما است !

درین اواخر شرایط رشد سکتور دولتی اقتصاد ،فعالیت متشبثین خصو صی در کشورفراهم گردیده است . قانو ن جدید استفاده از زمین به‌تصویب رسیده است . قانون اساسی جدید حفاظت و دفا ع‌از تمام انواع‌قانونی ملکیت‌اعم از دولتی،کوپراتیفی ،مختلط ،خصوصی ، شخصی و ملکیت های اجتماعی را تامین‌میکند.

دولت‌فعالیت تولیدی‌انفرادی‌پیشه وران را حما یت و تشویق‌خواهد کرد، حفظ‌حقوق‌مالکیت دهقانان بر زمین را تامین مینماید . برای کوچیان‌و مالداران امکانات استفاده‌از چراگاه ها را مهیا میسازد .دولت منافع سکتور خصو صی را بطور همه جانبه در نظر میگیرد .

کارگران ، دهقانان ، پیشه وران ، متشبثین ملی ! این قانون اساسی شما است !

طرح قانون اساسی کشورافق های جدیدی را برای رفع عقب مانی قرون‌و برای رشد‌معنوی جامعه ، شگو فایی‌تعلیم و تربیه ، علوم و فرهنگ می گشاید .

دانشمندان ، داکتران ، معلمان ،ژورنالستان، نقاشان، هنرمندان ! این قانون‌اساسی‌شما است !

مردم ما رسم شریفانه یعنی‌احترام به بزرگان و حرمت به خردمندی آنها و مواظبت ا ز بزرگ سالان را دارند .قانون اساسی جدید به این امر صبغهٔ قانون می بخشد .

ریش سفیدان خردمند ، مشران‌و شخصیت های محترم با اعتبار ! این قانون اساسی‌شما است !

جوانان آینده کشور اند، دولت از جوانان مواظبت نموده، وشرایطرا برای تعلیم‌وتربیه وتحصیل و فراگیری حرفه‌آماده نموده،اقدامات‌برای تامین زمینه‌های لازم کاریابی، تربیت معنوی ورشدجسمانی‌آنها را اتخاذ خواهد کرد.

پسران و دختر ان ! این‌قانون اساسی شما است!

دفاع از وطن ،استقلال،حاکمیت ملی و تمامیت ارضی کشور وجیبهٔ‌مقدس تمام‌اتباع ج . د .ا است .قوای مسلح ونیرو های مسلح ملکی این‌وظیفهٔ پر افتخار را با ایثار وفدارکاری انجام میدهند .

سر بازان و افسران ،مدافعین انقلاب ثور ! این‌قانون اساسی شما است!

ما در جهت حسن‌همجواری تلاش خواهیم کرد و روابط خود را باکشور های صلح‌دوست توسعه بخشیده ، دوستی عنعنوی را با اتحادشوروی و سایر کشور های سوسیالیستی تحکیم خواهیم‌بخشید.

با پیش کشیدن طرح‌قانون‌اساسی برای نظر خواهی ما بالای مشوره های همه‌جانبهٔ‌مردم خود حساب میکنیم .

در فضای‌آزاد ودموکراتیك‌در نظر خواهی پیرامون طرح شر کت کنید ، انتقا دات‌و پیشنهادات خود را ارائه نمائید.

ما به اهالی که در مناطق تحت کنترول موقت مخالفین قرار دارند، مراجعه میکنیم. برادران و خو اهران! امیدواریم که ندای حقیقت بشما میرسد . هدف ما مشترك است. یعنی اینکه‌وطن عزیز ما امروز وبرای همیش کشور دارای تمامیت ارضی، حاکمیت‌ملی ،بیطرف، غیر منسلك ، صلح دوست، اسلامی، دارای‌مناسبات حسن همجواری و خانوادهٔ واقعی تمام مردم باشد. این مطلب‌در قانون اساسی جدید انعکاس یافته است .

برای رسیدن به این هدف‌عالی کمك کنید!

وطن ما برای تمام هموطنا نیکه در خارج از کشورقرار دارند ، آغوش خود را باز نموده است . وطن انتظار شمارا میکشد . مایقین داریم‌همهٔ آنهائیکه خو ن تبعهٔ ج.د.ا، در رگهایشان جریان دارد ، سهم خودرادر امرصلح وشگو فایی‌وطن دوست‌داشتنی‌مان ، اداء خواهند کرد. قانون اساسی به این امر ما را فرا میخواند .

ما سهمگیری فعال‌وخلاقانهٔ افغانانی را که در خارج از کشور تحصیل وکار مینمایند، در نظر خواهی پیرامون طرح قانون اساسی انتظار داریم.

هموطنان شرافتمند !

قانون اساسی جدید یعنی‌قانون اسا سی مصا لحه، شگوفائی و سعادت در تاریخ‌افغانستان با خطوط ز رین ثبت خواهد شد.

کمیتهٔ مرکزی ح.د.خ.ا، شورای ا نقلا بی ،شورای وزیران، شورای مرکزی جبههٔ‌ملی ج.د.ا، شورای علما و روحانیون ج.د.ا، کمیته‌مرکزی س .د.ج.ا، شورای مرکزی اتحادیه های صنفی و شورای‌سراسری زنان افغا نستان یقین دارند که نظر خواهی‌عموم مرد م پیرامون طرح قانون اساسی جدید کشور به‌تشدید مساعی مردم ما در مبارزه بخا طر مصالحه ودستیابی به صلح مساعدت خواهد کرد .

(کمیتهٔ مرکزی ح.د.خ.ا،
شورای انقلابی ج.د.ا،
شورای وزیران ج.د.ا،
شورای مرکزی جبههٔ ملی‌ج.د.ا،
شورای علما وروحا نیون‌ج.د.ا،
کمیتهٔ مرکزی س.د.ج.ا،
شورای مرکزی اتحادیه‌های‌صنفی ج.د.ا،
شورای سراسری زنان‌ج.د.ا،)

طرح قانون اساسی جمهوری دموکراتیک افغانستان

بسم الله الر حمن الر حیم

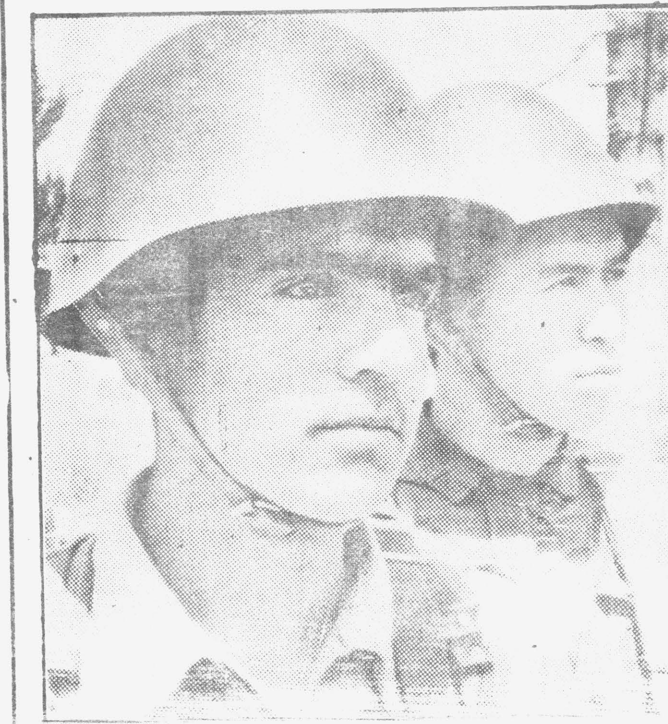
وطن محبوب ما افغا نستان‌دارای تاریخ پر افتخار و مشحون از مبارزات قهرمانانهٔ‌مردم دلیر ما بخا طر آزادی استقلال، حا کمیت ملی ،دمو کرا سی و تر قی اجتما عی میبا شد .

تحولات انقلابی‌و متر قی که‌در طی سالها ی ا خیر در کشور ما صور ت گر فته، شرایط‌مساعدرا جهت نیل به‌اهدا ف عا لی ،شگو فایی‌وطن‌وخو شبختی‌مردم‌فراهم‌ساخت

بنا سی ازین امر وبخا طر:

- تحکیم استقلال، حا کمیت‌ملی و دفاع از تمامیت ارضی کشور ،
- دستیابی وتحکیم مصالحه و وحدت‌ملی بانظرداشت واقعیت های عینی ، عنعنات ورسوم‌مردم ،
- تامین عدا لت اجتما عی‌و مسا وات ،
- رشد اقتصاد ملی وارتقای‌سطح زنده گی مردم ،
- ارتقای نقش و اعتباروطن‌محبوب ما افغا نستان در عر صه بین المللی ،

ما مردم افغا نستان با درك‌تحولات تاریخی که در کشور و در جهان معا صر رو نمامی‌گردد و با پیروی از اساسات دین مبین اسلام، حفظ و غنای‌مواریث نهضت مشرو طیت در افغانستان، با ابرازاحترام‌به منشور سازمان ملل متحد واعلا میهٔ جها نی حقوق‌بشر، قانون اساسی‌حاضر را بمثابه مهمترین وثیقهٔ ملی‌به‌تصویب‌میر سانیم .

طرح

قانون اساسی

فصل اول

اساسات نظام سیاسی دولت

مادهٔ ۱ :

جمهوری دموکراتیک افغانستان (ج.د.ا.) (*) دولت مستقل ، واحد و غیر قابل تجزیه بوده ، بر تمام قلمرو خود دارای حاکمیت میباشد .

جمهوری دموکراتیک افغانستان کشور غیر منسلك بوده در پیمان های نظامی شامل نمیشود و تاسیس پایگاه های نظامی خارجی رادرقلمرو خود اجازه نمیدهد .

مادهٔ ۲ :

دین افغانستان ، دین مقدس اسلام است .

مادهٔ ۳ :

قدرت دولتی در جمهوری دموکراتیک افغانستان بمردم تعلق دارد . مردم قدرت دولتی راتوسط وکلای خود که در شورای ملی و شوراهای محلی مطابق به احکام قانون انتخاب میشوند ، تعمیل میکنند . اعضای شورای ملی ووکلای شوراهای محلی نزد انتخاب کننده گان خود مسئول ومکلف به ارائه گزارش می باشند .

مادهٔ ٤ :

تشکیل احزاب سیاسی درجمهوری دموکراتیک افغانستان مجاز است مشروط بر اینکه مرامنامه ، اساسنامه وفعالیت حزب مغایر ارزش های مندرج قانون اساسی و قوانین ج.د.ا. نباشد .

حزبی که مطابق به احکام قانون تشکیل میشود بدون موجبات قانونی منحل شده نمی تواند .

حزب دموکراتیک خلق افغانستان سازمانده وحامی تعمیل مشی مصالحه ملی در افغانستان میباشدو طبق قانون اساسی وقوانین ج.د.ا. فعالیت میکند .

حزب دموکراتیک خلق افغانستان در راه عدالت و ترقی اجتماعی مبارزه میکند.

مادهٔ ٥ :

جبهه ملی ج.د.ا. بمثابه وسیع ترین سازمان اجتماعی ـ سیاسی ، احزاب سیاسی، سازمانهای اجتماعی واعضای منفرد شامل صفوف خود را بخاطر تامین شرکت فعال آنها براساس برنامه مشترك در عرصه های سیاسی، دولتی واجتماعی متحد میسازد .

ماده ٦ :

تشکیل سازمانهای اجتماعی در جمهوری دموکراتیک افغانستان مجاز است .

دولت در جهت ارتقای نقش اتحادیه های صنفی، کوپراتیفهای دهقانی سازمان جوانان ،زنان وسایر سازمانهای اجتماعی در تمام عرصه های زنده گی سیاسی، اقتصادی ، اجتماعی و فرهنگی کشور مساعدت نموده همکاری ومناسبات متقابل ارگانهای دولتی را با آنها تامین میکند.

مادهٔ ۷ :

نشان دولتی جمهوری دموکراتیک افغانستان دارای تصویر آفتاب درحال طلوع ،محراب ومنبر در متن سبزو کتاب مفتوح در مرکز محاط باخوشهٔ گندم وفیتهٔ دارای سه رنگ سیاه ، سرخ و سبز می باشد .

مادهٔ ۸ :

بیرق دولتی جمهوری دموکراتیک افغانستان دارای سه رنگ میباشدکه بشکل قطعات سیاه، سرخ وسبز ازبالا به پایین بصورت افقی به اندازه مساوی واقع شده است .

درربع قسمت بالایی بیرق، بطرف چوبه آن، نشان دولتی جمهوری دموکراتیک افغانستان قرار دارد .

طول بیرق نسبت به عرض آن دو چند میباشد .

مادهٔ ۹ :

پایتخت جمهوری دموکراتیک افغانستان شهر کابل است .

مادهٔ ۱۰ :

سرود ملی جمهوری دموکراتیک افغانستان توسط شورای ملی تصویب میگردد.

مادهٔ ۱۱ :

دفاع از استقلال ،حاکمیت ملی و تمامیت ارضی وظیفهٔ اساسی دولت ومردم است .

قوای مسلح ج.د.ا. موظف است علیه دشمنان ، ازوطن دفاع نموده احضارات محاربوی را بصورت مستمر ارتقا بخشد .

دولت امنیت وقابلیت دفاعی کشور را تامین و قوای مسلح را تجهیز می نماید .

فصل دوم

اساسات نظام اجتماعی- اقتصادی دولت

مادهٔ ۱۲ :

جمهوری دموکراتیک افغانستان کشور کثیر الملیت است .

دولت سیاست رشد همه جانبهٔ ، تفاهم،دوستی وهمکاری همه ملیتها ، اقوام و قبایل کشور رابه منظور تامین برابری سیاسی ، اقتصادی، اجتماعی وفرهنگی و رشد وانکشاف سریعتر مناطق عقب مانده ازلحاظ اجتماعی واقتصادی تعقیب میکند .

دولت زمینهٔ ایجاد واحدهای اداری رابر مبنای خصوصیات ملی به تدریج مهیا میسازد .

مادهٔ ۱۳ :

دولت بمنظور رشد فرهنگ، زبان وادبیات مردم افغانستان تدابیر لازم اتخاذ کرده میراث شایسته وارزشمند فرهنگی، رسوم ، زبان، ادبیات وفلکلور تمام ملیتها ، اقوام وقبایل راحفظ نموده انکشاف میدهد .

مادهٔ ١٤ :

در جمهوری دموکراتیک افغانستان زن ومرد در تمام عرصه های اقتصادی،سیاسی،اجتماعی وفرهنگی حقوق مساوی دارند .

مادهٔ ١٥ :

در جمهوری دموکراتیک افغانستان خانواده رکن اساسی جامعه راتشکیل میدهد.

دولت بمنظور تامین صحت طفل ومادر وتربیهٔ اطفال تدابیر لازم اتخاذ می نماید .

مادهٔ ١٦ :

دولت از نسل جوان مواظبت دایمی نموده ، زمینه فراگیری آموزش حرفه ها را برای آنان فراهم می آورد ودر جهت تامین شرایط لازم کار ، پرورش معنوی ورشد جسمانی آنها اقدام میکند .

مادهٔ ١٧ :

دولت بمنظور اعمار منازل مسکونی دولتی وکوپراتیفی امور ساختمانی راتوسعه داده درامر ساختمان منازل شخصی مساعدت میکند .

مادهٔ ١٨ :

دولت سیاست اقتصادی راکه هدف آن بسیج نمودن و به کار بردن تمام منابع کشور بخاطر رفع عقبماندگی، ارتقای سطح زندگی مردم، تکامل ساختار اجتماعی- اقتصادی جامعه میباشد ، عمل مینماید وبه این منظور پلان های انکشاف اقتصادی واجتماعی راتنظیم و در عمل تحقق می بخشد .

مادهٔ ١٩ :

ملکیت در جمهوری دموکراتیک افغانستان به اشکال دولتی، کوپراتیفی ، مختلط ،خصوصی ، شخصی، اوقاف وهمچنان ملکیت سازمان های اجتماعی وجود دارد .

دولت از تمام اشکال ملکیت های قانونی حمایت و دفاع مینماید .

مادهٔ ۲۰ :

منابع زیر زمینی ، جنگلات وسائر ثروت های طبیعی منابع انرژی، آبدات تاریخی، بانکها، موسسات بیمه ، وسایل مخابرات ، تاسیسات رادیو وتلویزیون ، بندهای بزرگ، بنادر ، وسایل عمدهٔ تولید در صنایع ثقیله ،خطوط مواصلاتی و ترانسپورت هوایی از جمله ملکیت دولت میباشند.

دولت سکتور دولتی اقتصاد را انکشاف واستحکام می بخشد .

مادهٔ ۲۱ :

ملکیت کوپراتیفی عبارت است از وسایل تولید وسایر دارایی هاییکه برای اجرای وظایف مندرج در اساسنامه کوپراتیفها ضروری میباشد .

دولت در امر تقویت وگسترش کوپراتیفهای تولیدی، استهلاکی وسایر انواع کوپراتیف ها مساعدت میکند.

مادهٔ ۲۲ :

دولت فعالیتهای انفرادی پیشه وران و شرکت داوطلبانه آنهارا در اتحادیه های صنفی وکوپراتیفها تشویق وحمایه نموده در امر ارتقای سطح مهارت حرفوی پیشه وران ، تامین موادخام وفروش محصولات شان کمك های همه جانبه مبذول می دارد .

مادهٔ ۲۳ :

دولت حق مالکیت دهقانان وسایر زمینداران را برزمین مطابق قانون تضمین مینماید.

دولت جهت اجرای تحولات دموکراتیك در زراعت بارعایت منافع دهقانان زحمتکش وسایر زمینداران بااشتراك داوطلبانه و فعال آنها تدابیر لازم اتخاذ میکند .

دولت ایجاد فارم های بزرگ زراعتی و میکانیزهٔ دولتی، مختلط وخصوصی راتشویق ودر امر آباد ی زمین های بکروبایر مساعدت مینماید .

مادهٔ ٢٤ :

برای کوچیان و مالداران در جمهوری دموکراتیک افغانستان امکان استفاده ازچراگاه ها طبق قانون تضمین گردیده دولت جهت ایجاد شرایط مساعد برای رشد مالداری ، فروش محصولات، بهبود شرایط اقتصادی، اجتماعی و معیشتی مالداران مساعدت میکند .

مادهٔ ٢٥ :

دولت مصونیت سرمایه گذاری خصوصی را بمنظور انکشاف اقتصاد ملی تضمین نموده اشتراك سرمایه داران ملی را در انکشاف صنایع، تجارت ، ساختمان، ترانسپورت زراعت وعرصه های خدمات طبق قانون تشویق و حمایه میکند .

دولت مناسبات سودمند وهمه جانبه رابا متشبثان خصوصی توسعه داده و ازسکتور خصوصی در رقابت باسرمایهٔ خارجی حمایه میکند و باتنظیم سیاست مالی کریدتی ، گمرکی وسیاست قیم، منافع سکتور خصوصی رادر نظر میگیرد ، فعالیت شوراهای مشورتی اقتصادی راتشویق میکند .

مادهٔ ٢٦ :

در جمهوری دموکراتیک افغانستان تجارت داخلی وخارجی بارعایت منافع مردم توسط دولت سمتدهی وتنظیم میشود .

دولت به این منظور فعالیت سرمایه داران ملی را در امر توسعهٔ صادرات و واردات اموال، انکشاف تجارت عمده وپرچون تشویق کرده ، تعیین وکنترول قیم رابه عهده میگیرد .

دولت افزایش تولیدات وارتقای کیفیت اموال صادراتی را تشویق و دربرابر رقابت سرمایهٔ خارجی وانحصارات امپریالیستی از آن حمایه میکند .

مادهٔ ٢٧ :

دولت به منظور رشد اقتصاد ملی سرمایه گذاری خارجی رادر جمهوری دموکراتیک افغانستان اجازه داده وطبق قانون تنظیم مینماید .

مادهٔ ٢٨ :

در جمهوری دموکراتیک افغانستان اشخاص خارجی حق ملکیت عقاری رانداراند .

فروش عقار به نمایندگی های سیاسی ودول خارجی براساس روش بالمثل و به موسسات بین المللی که جمهوری دموکراتیک افغانستان عضو آن باشد بعداز موافقه حکومت مجاز می باشد .

مادهٔ ٢٩ :

استفاده از ملکیت خصوصی وشخصی به ضرر منافع عامه مجاز نیست .

حق وراثت ملکیت خصوصی وشخصی توسط قانون واحکام شریعت اسلام تضمین میگردد.

مادهٔ ۳۰ :

استملاك طبق قانون تنها به مقصد تامین منافع عامه دربدل عوض عادلانه وقبلی صورت میگیرد .

مصادرهٔ ملکیت بدون حکم قانون وفیصلهٔ محکمه جایز نیست .

مادهٔ ۳۱ :

در جمهوری دموکراتیک افغانستان براساس قانون واصول عدالت اجتماعی ،معیار ها، اندازه وانواع مالیه ومحصول تعیین میگردد.

مادهٔ ۳۲ :

دولت بمنظور حفظ طبیعت، ثروتهای طبیعی واستفاده معقول از منابع طبیعی ، بهبودمحیط زیست ، جلوگیری از آلودگی آب و هوا ، حفظوابقای عالم حیوانات ونباتات تدابیر لازم اتخاذ وعملی میکند .

فصل سوم

تابعیت ،حقوق، آزادیهای اساسی و مکلفیت های اتباع

مادهٔ ۳۳ :

تابعیت جمهوری دموکراتیك افغانستان برای تمام اتباع مساوی ویکسان است .

کسب وسلب تابعیت وسایرمسایل مربوط توسط قانون تنظیم میگردد.

مادهٔ ۳٤ :

هیچ یك از اتباع جمهوری دموکراتیك افغانستان درداخل ویا خارج کشور تبعید نمیشود.

مادهٔ ۳٥ :

هیچ یك از اتباع جمهوری دموکراتیك افغانستان بدولت خارجی تسلیم داده نمی‌شود.

مادهٔ ۳٦ :

اتباع جمهوری دموکراتیك افغانستان در خارج کشور تحت حمایت دولت متبوعه قراردارند. دولت از حقوق و منافع قانونی آنها دفاع کرده رابطهٔ افغانهای مقیم خارج راباکشور تحکیم می بخشد وبه منظور بازگشت آنها بوطن مساعدت میکند.

مادهٔ ۳۷ :

جمهوری دموکراتیك افغانستان حقوق وآزادیهای اتباع خارجی واشخاص بدون تابعیت مقیم افغانستان راطبق قانون تضمین میکند . آنهامکلف اند قوانین جمهوری دموکراتیك افغانستان رارعایت کنند .

مادهٔ ۳۸ :

اتباع جمهوری دموکراتیك افغانستان بدون نظرداشت تعلقات ملیت ، نژاد، لسان ،قبیله ، جنس ، دین ، مذهب، تحصیل ، شغل ، نسب ،دارایی ، موقف اجتماعی، محل سکونت واقامت دربرابرقانون دارای حقوق ومکلفیت های مساوی میباشند .

تعیین هرنوع امتیاز غیرقانونی ویا تبعیض نسبت به حقوق و مکلفیت های اتباع ممنوع بوده ومرتکب آن مطابق قانون مجازات میگردد.

مادهٔ ۳۹ :

زندگی حق طبیعی انسان است.

هیچ کس بدون مجوزقانونی ازین حق محروم نمیگردد .

مادهٔ ٤۰ :

در جمهوری دموکراتیك افغانستان آزادی اجرای مراسم دینی و مذهبی برای تمام مسلمانان تضمین میگردد .

پیروان سایر ادیان دراجرای مراسم دینی در صورتیکه نظم وآسایش عامه رااخلال نکنند آزادی کامل دارند .

هیچ یك از اتباع حق ندارداز دین به منظور تبلیغات ضد ملی و ضد مردمی ،ایجاددشمنی وارتکاب بسایر اعمال خلاف منافع جمهوری دموکراتیك افغانستان استفاده کند.

مادهٔ ٤١ :

آزادی حق طبیعی انسان است.این حق جز آزادی دیگران ومنافع عامه که توسط قانون تنظیم میگردد حدودی ندارد.

آزادی وکرامت انسانی ازتعرض مصئون بوده دولت آنرا احترام وحمایت می کند .

برائت ذمه حالت اصلی است . متهم تازمانیکه به حکم قطعی محکمه محکوم نشده بی گناه شناخته میشود .

هیچ عملی رانمیتوان جرم شمرد ، مگر در حالتیکه توسط قانون پیشبینی شده باشد .

هیچ کس را نمیتوان متهم به ارتکاب جرم کرد مگر مطابق به احکام قانون .

هیچ کس رانمیتوان گرفتار وتوقیف کرد ، مگردر حالتیکه توسط قانون پیشبینی شده باشد .

هیچ کس رانمیتوان مجازات کرد، مگر مطابق به احکام قانونیکه قبل از ارتکاب فعل مورد اتهام نافذ گردیده باشد.

مجرم متناسب به جرمی کـه مرتکب شده است مطابق قانون مجازات می گردد .

جرم یك امر شخصی است وبارتکاب آن شخص دیگر مجازات نمیشود .

متهم حق دارد شخصاً ویاتوسط وکیل مدافع ازخود دفاع کند .

مادهٔ ٤٢ :

در جمهوری دموکراتیك افغانستان جزای مخالف کرامت انسانی ، شکنجه وتعذیب جواز ندارد .

گرفتن اعتراف ، شهادت یا اظهار از متهم یا شخص دیگر بوسیلهٔ اکراه وتهدید منع است .

هر گاه موظف خدمات عامه متهم یاشخص دیگری را بمنظور گرفتن شهادت ، اظهار و یااعتراف شکنجه نماید ، یا به تعمیل شکنجه امر کند ، مطابق قانون مجازات می گردد.

استناد به امر مقامات مافوق مرتکب را از ارتکاب اعمال خلاف قانون برائت نمی دهد.

مادهٔ ٤٣ :

مدیون بودن شخص ، موجب سلب آزادی وی شده نمی تواند .

طرز ووسایل تحصیل دین ،توسط قانون تنظیم میگردد.

مادهٔ ٤٤ :

درجمهوری دموکراتیك افغانستان مصئونیت مسکن تضمین میگردد.

هیچ شخص به شمول نماینده دولت بدون اجازه ساکن به غیر از حالات وطرزیکه در قانون تصریح گردیده نمیتواند به مسکن شخص داخل شود ویاآنرا تفتیش کند .

مادهٔ ٤٥ :

درجمهوری دموکراتیك افغانستان محرمیت مراسلات، صحبت های تیلفونی ، مخابرات تیلگرافی وسایر انواع مخابرات تضمین میگردد .

هیچ شخص به شمول نماینده دولت نمیتواند بدون حکم قانون به تفتیش صحبت های تیلفونی، مراسلات ومخابرات اقدام ورزد .

مادهٔ ٤٦ :

اتباع جمهوری دموکراتیك افغانستان که از ارگانهای دولتی، سازمانهای اجتماعی و مسئوولین امور حین اجرای وظیفه بصورت غیر قانونی متضرر میگردند دارای حق جبران خساره میباشند . شرایط و طرزجبران خساره توسط قانون تنظیم میگردد .

مادهٔ ٤٧ :

اتباع جمهوری دموکراتیك افغانستان حق دارندکه در زندگی اجتماعی ، سیاسی واداره امور کشور بصورت مستقیم ویا از طریق نمایندگان خود شرکت نمایند .

مادهٔ ٤٨ :

اتباع جمهوری دموکراتیك افغانستان دارای حق انتخاب کردن وانتخاب شدن میباشند. شرایط و طرز استفاده ازین حق

(*) درنتیجه نظرخواهی عامه امکانات آن وجود دارد که جمهوری دموکراتیك افغانستان به جمهوری افغانستان مسمی گردد .

جمهوری دموکراتیک افغانستان

توسط قانون تنظیم میگردد.

مادهٔ ٤٩ :

اتباع جمهوری دموکراتیک افغانستان دارای حق آزادی فکر وبیان میباشند.

اتباع ج.د.ا. میتوانند از این حق بصورت علنی شفاهی وتحریری طبق قانون استفاده کنند.

مادهٔ ٥٠ :

اتباع جمهوری دموکراتیک افغانستان طبق قانون دارای حق اجتماعات وتظاهرات مسالمت آمیز میباشند.

دولت به این منظور تعمیرات، جاده ها ومیدانها را جهت برگذاری اجتماعات، میتنگ ها، مارشها و تظاهرات درصورتیکه آسایش وامنیت عامه را اخلال نکند بدسترس آنها قرار میدهد.

مادهٔ ٥١ :

اتباع جمهوری دموکراتیک افغانستان دارای حق شکایت، انتقاد وپیشنهاد میباشند.

ارگانهای دولتی، سازمانهای اجتماعی ومسئوولین امور موظف اند به شکایات، پیشنهادها و انتقادات درموعدیکه قانون تعیین کرده رسیدگی نموده اجراآت لازم به عمل آورند.

تعقیب بخاطر انتقاد ممنوع است.

مادهٔ ٥٢ :

اتباع جمهوری دموکراتیک افغانستان دارای حق کار بامزد میباشند.

دولت ازطریق وضع وتطبیق قوانین عادلانه و مترقی کار شرایط لازم را برای استفادهٔ اتباع ازین حق مساعد میسازد.

مادهٔ ٥٣ :

تحمیل کار اجباری ممنوع است.

اجرای کار اجباری در حالت جنگ، آفات طبیعی وسایر حالات اضطراری که حیات وآسایش عامه را تهدید کند ازین امر مستثنی میباشد.

مادهٔ ٥٤ :

اتباع جمهوری دموکراتیک افغانستان با درنظرداشت نیازمندی جامعه مطابق رشتهٔ تخصصی دارای حق احراز وظایف دولتی وانتخاب شغل میباشند.

مادهٔ ٥٥ :

اتباع جمهوری دموکراتیک افغانستان دارای حق استراحت میباشند.

دولت تعیین طول زمان کار ورخصتی نوبتی بامزد وچگونگی شرایط کار را در روز های رخصتی، جشن ها واعیاد تنظیم کرده شرایط استراحت، گسترش شبکه های موسسات فرهنگی، هنری، رشد تربیت بدنی، ورزش وتفریحات سالم را مساعد میسازد.

مادهٔ ٥٦ :

اتباع جمهوری دموکراتیک افغانستان دارای حق آموزش رایگان میباشند.

دولت به منظور امحای بیسوادی، تعمیم تعلیم و تربیه متوازن آموزش به لسان مادری، تامین تعلیمات ابتدایی اجباری، گسترش تدریجی تعلیمات عمومی تخنیکی حرفوی و مسلکی ورشد سیستم تحصیلات عالی به منظور تربیهٔ کادرهای ملی تدابیر لازم اتخاذ میکند.

مادهٔ ٥٧ :

اتباع جمهوری دموکراتیک افغانستان دارای حق صحت وتامینات اجتماعی میباشند. دولت از طریق توسعه همه جانبه و متوازن سیستم خدمات طبی سراسری ملی، توسعه شفاخانه ها، مراکز صحی، پرورش دکتوران طب وکارمندان خدمات طبی، جلوگیری از امراض همگانی، توسعه خدمات صحی رایگان، تنظیم وتشویق خدمات طبی خصوصی، بهبود تامینات مادی برای کهن سالان، معلولین جنگ وکار و بازماندگان شهداء، تدابیر لازم اتخاذ مینماید.

مادهٔ ٥٨ :

اتباع جمهوری دموکراتیک افغانستان دارای حق آزادی فعالیت های علمی، تخنیکی وهنری میباشند.

دولت پیشرفت منظم علم وتربیه کادر های علمی را تامین حقوق مؤلفان و مخترعان را حفظ وتحقیقات علمی را در تمام عرصه ها تشویق وحمایه کرده، استفاده مؤثر از نتایج تحقیقات علمی را تعمیم میبخشد.

مادهٔ ٥٩ :

اتباع جمهوری دموکراتیک افغانستان دارای حق مسافرت وانتخاب آزاد محل سکونت واقامت در کشور میباشند.

دولت میتواند بمنظور حفظ امنیت و نظم عامه، جلوگیری ازشیوع امراض، حفظ حقوق وآزادی های سایر اشخاص مسافرت، سکونت ویااقامت را در بعضی مناطق کشور ممنوع قراردهد.

مادهٔ ٦٠ :

اتباع جمهوری دموکراتیک افغانستان حق دارند بخارج کشور مسافرت وبوطن عودت کنند.

مادهٔ ٦١ :

هر تبعهٔ جمهوری دموکراتیک افغانستان مکلف است قانون اساسی و قوانین دولت جمهوری دموکراتیک افغانستان را رعایت کند.

بی خبری از احکام قانون عذر پنداشته نمیشود.

مادهٔ ٦٢ :

اتباع جمهوری دموکراتیک افغانستان واشخاص خارجی مکلف اند به دولت طبق قانون مالیه ومحصول بپردازند.

مادهٔ ٦٣ :

دفاع از وطن، استقلال، حاکمیت ملی وتمامیت ارضی کشور مکلفیت پرافتخار اتباع جمهوری دموکراتیک افغانستان میباشد.

شرایط خدمت در صفوف قوای مسلح ج.د.ا. مطابق به احکام قانون تنظیم میگردد.

مادهٔ ٦٤ :

دولت شرایط لازم را برای استفاده از حقوق وآزادی های اساسی وانجام مکلفیت های اتباع فراهم میسازد.

هیچ کس حق ندارد ازحقوق وآزادیهای مندرج در قانون علیه منافع عامه وبه ضرر حقوق وآزادیهای سایر اتباع استفاده نماید.

فصل چهارم

لویه جرگه

مادهٔ ٦٥ :

لویه جرگه مطابق به سنن ملی وتاریخی، عالیترین مظهر ارادهٔ مردم افغانستان میباشد.

مادهٔ ٦٦ :

لویه جرگه متشکل است از:

اعضای شورای ملی

والیان وشاروال کابل

اعضای شورای وزیران

اعضای ستره محکمه

لوی خارنوال و معاونان او

اعضای هیئت اجرائیه جبهه ملی

شخصیت های برجسته سیاسی، علمی، اجتماعی و روحانی که براساس پیشنهاد دارالانشای جبهه ملی توسط رئیس جمهور تعیین میشوند.

مادهٔ ٦٧ :

لویه جرگه دارای صلاحیت های ذیل میباشد:

١ – تصویب، تعدیل وتفسیر قانون اساسی ج.د.ا.

٢ – انتخاب رئیس جمهور وپذیرش استعفای او.

٣ – موافقت به اعلان جنگ و متارکه.

٤ – اتخاذ تصمیم در مورد مهمترین مسایلیکه به سرنوشت ملی کشور ارتباط میگیرد.

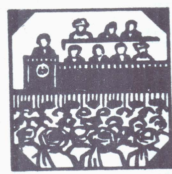
مادهٔ ٦٨ :

به استثنای حالاتیکه درین قانون اساسی طور دیگر پیشبینی شده باشد لویه جرگه توسط رئیس جمهور افتتاح وجلسات آن تحت ریاست رئیس جمهور یا شخص دیگری که رئیس جمهور بحیث نایب خود تعیین می کند دایر میشود.

تصامیم لویه جرگه به استثنای حالاتی که در ین قانون اساسی طور دیگری پیشبینی شده باشد به اکثریت آرای اعضای حاضر اتخاذ می گردد.

مادهٔ ٦٩ :

طرز العمل لویه جرگه دراولین جلسهٔ آن به تصویب می رسد.

فصل پنجم

شورای ملی جمهوری دموکراتیک افغانستان

مادهٔ ٧٠ :

شورای ملی جمهوری دموکراتیک افغانستان ارگان عالی تقنینی و قدرت دولتی است.

مادهٔ ٧١ :

شورای ملی متشکل است از مجلس نمایندگان و سنا که هر دو مجلس دارای حقوق مساوی می باشند.

مادهٔ ٧٢ :

وکیل مجلس نمایندگان توسط اتباع ج.د.ا. برای شش سال انتخاب میشود.

مادهٔ ٧٣ :

دو ثلث سناتور ها انتخاب ویک ثلث آن تعیین می شوند.

سناتور ها به ترتیب ذیل انتخاب وتعیین میشوند:

١ – از هر ولایت، شهر کابل وواحد های معادل آن دونفر برای مدت شش سال.

٢ – از هرولایت دو نفر برای سه سال توسط شوراهای نمایندگان مردم وشوراهای معادل آن.

٣ – یک ثلث اعضای باقیمانده از جمله افراد خبیر، دانشمند وبا اعتبار وشخصیت های ملی برای مدت سه سال توسط رئیس جمهور.

مادهٔ ٧٤ :

تعداد، شرایط و طرز انتخاب وانتصاب مجلس نمایندگان وسنا مطابق قانون تنظیم می گردد.

مادهٔ ٧٥ :

شورای ملی علاوه برسایر صلاحیت ها یکه در ین قانون اساسی پیشبینی شده است دارای صلاحیت های ذیل نیز میباشد:

١ – تصویب، تعدیل ولغو قوانین وفرامین وتقدیم آن به رئیس جمهور.

٢ – تفسیر قوانین.

٣ – تصویب وفسخ معاهدات بین المللی.

٤ – بررسی وتایید جهات اساسی سیاست داخلی و خارجی کشور ومشی فعالیت حکومت.

٥ – تصویب پلان های انکشاف اقتصادی، اجتماعی وتایید گزارش حکومت درمورد اجرای آنها.

٦ – تصویب بودجه دولتی وتایید گزارش در مورد اجرای آن.

٧ – ایجاد واحد های اداری وتعدیل آن.

٨ – تاسیس و لغو وزارت ها، کمیته های دولتی وارگان های مرکزی معادل وزارت.

٩ – تعیین انواع وشرایط اعطای نشان ها، مدالها و القاب افتخاری.

١٠ – تایید پیشنهاد رئیس جمهور مبنی بر تقرر معاونان ریاست جمهوری.

١١ – برقراری روابط با دول خارجی وسازمان های بین المللی.

١٢ – اعطای امتیاز دارای اهمیت اساسی در اقتصاد ملی به شمول اعطای انحصار.

مادهٔ ٧٦ :

هر مجلس شورای ملی دراولین اجلاس خود کمیسیون اعتبار نامه را از بین اعضای آن مجلس جهت بررسی اعتبار نامه ها انتخاب میکند. این کمیسیون نتایج بررسی خود رابه مجلس مربوط گزارش میدهد ومجلس در زمینه تصمیم اتخاذ میکند.

مادهٔ ٧٧ :

مجلس نمایندگان از جمله وکلای خویش برای تمام دوره صلاحیت، در اولین اجلاس رئیس، دو معاون و دو منشی را انتخاب می کند.

سنا از جمله سناتور ها رئیس، دو معاون و دو منشی را برای مدت سه سال انتخاب می کند.

رؤسای مجالس رهبری وتأمین نظم جلسات مجالس مربوطه را به عهده دارند. درغیاب رؤسا وظایف آنهارا یکی از معاونین انجام میدهد.

مادهٔ ٧٨ :

اجلاس عادی شورای ملی سالانه دوبار دایر میشود. اجلاس اولی بتاریخ اول حوت واجلاس دومی بتاریخ اول سنبله آغاز میشود. اگر اول حوت واول سنبله روز تعطیل باشد اجلاس عادی در اولین روز بعداز تعطیل دایر میگردد.

اجلاس فوق العاده مجالس شورای ملی براساس تصمیم رئیس جمهور، مطالبه رئیس هریک از مجالس ویا تقاضای یک خمس اعضای هر مجلس دایرشده میتواند.

مادهٔ ٧٩ :

مجالس شورای ملی به صورت جداگانه یامشترک تشکیل جلسه میدهند.

افتتاح واختتام اجلاس شورای ملی توسط رئیس جمهور صورت می گیرد.

رئیس جمهور جلسات مشترک شورای ملی را افتتاح نموده وریاست آنرا بالنوبه به یکی از رؤسای مجلسین شورای ملی تفویض می کند.

اولین اجلاس شورای ملی بوسیله رئیس جمهور طی مدت (٣٠) روز بعد از انتخابات مجلس نمایندگان شورای ملی دعوت میشود.

مادهٔ ٨٠ :

نصاب مجالس شورای ملی باحضور دو ثلث اعضای هر مجلس تکمیل میشود. تصمیم هر مجلس به اکثریت آرای مجموع اعضای آن اتخاذ می گردد.

مادهٔ ٨١ :

جلسات جداگانه و مشترک شورای ملی علنی میباشد مگراینکه مجلس به سری بودن آن تصمیم اتخاذ کند.

مادهٔ ٨٢ :

شورای ملی در اولین اجلاس مشترک به اساس گزارش رئیس شورای وزیران ترکیب حکومت موظف ومشی فعالیت آنرا بررسی نموده ودرمورد اعطای رای اعتماد تصمیم اتخاذ می نماید.

مادهٔ ٨٣ :

هر دو مجلس شورای ملی کمیسیونهای دایمی از بین اعضای خود جهت بررسی مقدماتی وآماده ساختن مسایل داخل صلاحیت هر مجلس، مراقبت از تطبیق قوانین ج.د.ا. وسایر تصامیم وفیصله های هر مجلس و همچنان بخاطر اجرای مراقبت از فعالیت ارگانهای دولتی انتخاب میکنند.

مادهٔ ٨٤ :

هر مجلس شورای ملی صلاحیت دارد در صورت لزوم کمیسیون های تحقیق وتفتیش وسایر کمیسیون های مؤقتی را ایجاد کند.

وظایف وطرزالعمل کمیسیون های تحقیق و تفتیش توسط هریک از مجالس شورای ملی تنظیم میگردد.

ارگانهای دولتی، سازمان های اجتماعی، مسوولین امور و مؤسسات خصوصی ومختلط مکلفند مطالبات این کمیسیون هارا بر آورده ساخته مواد واسناد لازم را بدسترس شان قرار دهند.

مادهٔ ٨٥ :

تصامیم شورای ملی درصورتیکه بوسیله مجلسین بصورت جداگانه یامشترک تصویب گردد بعد از توشیح رئیس جمهور مدار اعتبار می باشد. در صورت اختلاف نظر بین مجلس نمایندگان وسنا موضوع به منظور نیل به توافق به کمیسیون مختلط که متشکل از تعداد مساویانه هر دو مجلس با شد سپرده میشود. اگر کمیسیون مختلط به توافق نرسد. موضوع در جلسه مشترک شورای ملی بررسی میگردد وتصمیم در آن باره به اکثریت آرای اعضای مجلس مشترک اتخاذ می گردد. تصامیم شورای ملی بعد از توشیح رئیس جمهور نافذ می گردد.

مادهٔ ٨٦ :

اعضای شورای ملی حق دارند رئیس حکومت و یا هر یک از اعضای شورای وزیران ویا مسوولین سایر ارگان های مرکزی رادر باره مسایل مهم مورد استیضاح قراردهند.

پاسخ به استیضاح بصورت شفاهی یا تحریری دراجلاس مشترک شورای ملی ارائه میشود.

شورای ملی میتواند براساس جوابات ارائه شده در جلسه استیضاح موضوع اعتماد به حکومت را بررسی کند.

حکومتی که مورد سلب اعتماد قرار میگیرد تا تشکیل حکومت جدید به وظایف خود ادامه میدهد.

مادهٔ ٨٧ :

اعضای شورای وزیران میتوانند باراًی مشورتی در جلسات مجالس شورای ملی شرکت نمایند.

مادهٔ ٨٨ :

اعضای شورای ملی در اجلاس جداگانه و مشترک دارای حق ابرازنظر میباشند.

عضو شورای ملی بخاطر رای یانظر در اجلاس ویا در خارج اجلاس شورای ملی مورد تعقیب جزایی قرار نمیگیرد.

عضو شورای ملی بدون موافقه مجلس مربوطه و دربین دواجلاس شورای ملی بدون موافقه رئیس مجلس مربوط به استثنای حالات جرم مشهود گرفتار وتوقیف شده نمیتواند و مورد تعقیب جزایی قرارنمیگیرد.

مادهٔ ٨٩ :

مقامات ذیل حق پیشنهاد قانون را دارا می باشند:

١ – رئیس جمهور

٢ – کمیسیون های دایمی مجلسین شورای ملی

٣ – حداقل عشر اعضای هر مجلس

٤ – شورای وزیران

٥ – ستره محکمه

٦ – لوی خارنوالی

٧ – هیئت اجرائیه جبهه ملی

مادهٔ ٩٠ :

رئیس جمهور میتواند انحلال شورای ملی را اعلان نماید.

انحلال شورا شامل سناتور هاییکه از طرف رئیس جمهور تعیین گردیده نیز میگردد.

انتخابات مجدد در خلال مدت سی روز بعد از انحلال شورای ملی صورت می گیرد.

انحلال شورای ملی جدید الی یکسال بعد از انتخابات مجدد صورت گرفته نمی تواند. شورای ملی در جریان ششماه اخیر دوره صلاحیت رئیس جمهور غیر قابل انحلال می باشد.

مادهٔ ٩١ :

قوانین و مصوبات شورای ملی به لسان های پشتو ودری به نشر میرسد ومیتوان آنرا بزبان های سایر ملیت های کشور نشر نمود.

مادهٔ ٩٢ :

طرز فعالیت شورای ملی وکمیسیون های دایمی آن با اندازه معاش اعضای شورای ملی بوسیله قانون تنظیم میگردد.

فصل ششم

رئیس جمهور

مادهٔ ٩٣ :

رئیس جمهور در رأس دولت قرار داشته صلاحیت های خود را مطابق احکام این قانون اساسی به منصهٔ اجراء میگذارد.

مادهٔ ٩٤ :

رئیس جمهور به اکثریت آرای اعضای لویه جرگه برای مدت هفت سال انتخاب میشود

(ص ٤)

طرح

قانون اساسی جمهوری دموکراتیک افغانستان

یک شخص نمیتواند بیش از دو بار بحیث رئیس جمهور انتخاب گردد.

مادهٔ ۹۵ :

هر تبعه مسلمان جمهوری دموکراتیک افغانستان که سن (۴۰) سالگی را تکمیل کرده از والدین افغان متولد شده و از حقوق مدنی وسیاسی برخوردار باشد میتواند به حیث رئیس جمهور انتخاب شود.

مادهٔ ۹۶ :

رئیس جمهور بعد از انتخاب در لویه جرگه حلف آتی را بجا می آورد:

«بنام خداوند بزرگ سوگند یاد می کنم که اساسات دین مقدس اسلام را حمایت، قانون اساسی ج.د.ا، را رعایت و از تطبیق آن مواظبت نموده از استقلال، حاکمیت ملی و تمامیت ارضی افغانستان حراست کنم. حقوق و آزادیهای اساسی اتباع را حفاظت نمایم و تمام مساعی خود را بخاطر تامین عدالت اجتماعی، سعادت مردم، تحکیم صلح و ترقی کشور بکار برم».

مادهٔ ۹۷ :

رئیس جمهور دارای صلاحیت های ذیل می باشد:

۱ ـ قیادت اعلای قوای مسلح.

۲ـ منظوری و توشیح قوانین و فرامین و مصوبات شورای ملی و نظارت از مطابقت آن با قانون اساسی.

۳ ـ تدویر وافتتاح اجلاس عادی وفوق العاده شورای ملی.

۴ ـ انحلال شورای ملی وتعیین تاریخ انتخابات مجدد شورای ملی.

۵ ـ تمدید مدت صلاحیت شورای ملی مطابق حکم ماده (۱۳۶) این قانون اساسی.

۶ـ دعوت، افتتاح وریاست لویه جرگه به استثنای حالاتی که دراین قانون اساسی طوردیگری پیشبینی شده است.

۷ ـ تعیین صدراعظم موظف به تشکیل حکومت و منظوری رئیس اعضای حکومت بعدازکسب رأی اعتماد از جانب شورای ملی و قبول استعفای آنها.

۸ ـ تعیین قاضی القضات، معاونان واعضای ستره محکمه.

۹ ـ تعیین لوی خارنوال ومعاونان او.

۱۰ ـ منظوری، تقرر، ترفیع وتقاعد قضات، مامورین عالیرتبه و افسران قوای مسلح ج.د.ا، مطابق به احکام قانون.

۱۱ ـ اتخاذ تصمیم درمورد تدویر نظر خواهی عمومی یا مراجعه به آرای عامه (ریفراندوم) راجع به مسایل عمده سیاسی، اجتماعی واقتصادی.

۱۲ ـ عفو وتخفیف مجازات.

۱۳ـ قبول اعتماد نامه های روٌسای نمایندگی های دیپلوماتیک دول خارجی درجمهوری دموکراتیک افغانستان.

۱۴ ـ تعیین روٌسای نمایندگی های دیپلوماتیک ج.د.ا، در دول خارجی وسازمان های بین المللی.

۱۵ـ اعلان حالت اضطرار، سفربری عمومی وقسمی و خاتمه دادن به آن.

۱۶ ـ اعلان جنگ ومتارکه به موافقت لویه جرگه.

۱۷ ـ اجازه نشر پول.

۱۸ ـ اعطای تابعیت وپناهندگی.

۱۹ ـ رد تصامیم شورای ملی.

۲۰ ـ اعطای نشانها، مدالها والقاب افتخاری.

۲۱ ـ اجرای سایرصلاحیتها مطابق قانون.

مادهٔ ۹۸ :

رئیس جمهور میتواند درصورت عدم موافقت، تصمیم شورای ملی را رد نماید. تصمیمی که از طرف رئیس جمهور رد گردیده الی رفع آن قابل اجراء نبوده دوباره به شورای ملی اعاده میگردد.

رئیس جمهور هر زمان نمیتواند از فیصله خودمبنی بر رد تصمیم شورای ملی منصرف شود. درصورتیکه تصامیم متذکره در جلسات هرمجلس به اکثریت دو ثلث آرای اعضای آن مجدداً تائید گردد تصمیم شورای ملی مدار اعتبار بوده نافذ میگردد.

مادهٔ ۹۹ :

رئیس جمهور بجز ازحالات مرگ، بیماری صعب العلاج وطولانی واستعفاء الی ختم دوره صلاحیت به وظایف خود دوام میدهد. در تمام حالاتیکه رئیس جمهور نتواند وظایف خود را ایفاء نماید این وظایف از طرف معاون اول رئیس جمهور اجرا میشود.

در صورت از دست دادن دایمی قابلیت کار، مرگ ویا استعفای رئیس جمهور، لویه جرگه توسط معاون او بمنظور انتخاب رئیس جمهورجدید طی مدت یک ماه دعوت میشود.

در حالت استعفا رئیس جمهور استعفاء نامه خود را مستقیماً به لویه جرگه ارائه میکند.

فصل هفتم
شورای وزیران جمهوری دموکراتیک افغانستان

مادهٔ ۱۰۰ :

شورای وزیران (حکومت) عالیترین ارگان اجرائیوی و اداری قدرت دولتی درجمهوری دموکراتیک افغانستان میباشد.

شورای وزیران مرکب است از:

ـ رئیس شورای وزیران (صدراعظم)

ـ معاونان رئیس شورای وزیران

ـ وزراء و روٌسای کمیته های دولتی و مسوولین ارگان های مرکزی معادل وزارت.

مادهٔ ۱۰۱ :

صدراعظم موٌظف در اولین دوره اجلاسیه شورای ملی خط مشی سیاست داخلی و خارجی حکومت راجهت اخذ رأی اعتماد به این شورا تقدیم میکند.

مادهٔ ۱۰۲ :

شورای وزیران در برابر شورای ملی و رئیس جمهور مسوٌول و مکلف به ارائه گزارش میباشد.

مادهٔ ۱۰۳ :

برای حل و فصل مسایل مربوط به تأمین رهبری اقتصاد ملی وسایرمسایل ادارهٔ دولتی، هیئت رئیسه شورای وزیران بحیث ارگان دایماً فعال شورای وزیران ایجاد میشود.

مادهٔ ۱۰۴ :

شورای وزیران وظایف خود را الی تشکیل حکومت جدید که از طرف شورای ملی رأی اعتماد کسب میکند، انجام میدهد.

مادهٔ ۱۰۵ :

تشکیل، ترکیب، صلاحیت وطرز فعالیت شورای وزیران توسط قانون تنظیم میگردد.

فصل هشتم
ارگانهای محلی قدرت واداره‌ٔ دولتی

مادهٔ ۱۰۶ :

جمهوری دموکراتیک افغانستان از لحاظ ادارهٔ محلی بولایات، لویه ولسوالیها، ولسوالیها، علاقه داریها، قریه ها، شهرها و نواحی تقسیم میگردد.

ارگانهای اجرائیوی شوراهای محلی نمایندگان مردم عبارتند از کمیته های اجرائیوی که توسط شوراهای محلی وکلای مردم انتخاب میشود.

در رأس کمیته های اجرائیوی شوراهای محلی بالترتیب والی ها، لوی ولسوال ها، ولسوالها، علاقدارها، قریه دارها، شاروالها و امران نواحی قرار دارند.

وکلای شوراهای محلی در برابر انتخاب کنندگان مسوٌول و مکلف به ارائه گزارش میباشند.

مادهٔ ۱۰۷ :

ارگانهای محلی قدرت وادارهٔ دولتی تمام امور مربوط به اداره محل را بانظر داشت منافع عامه کشور حل و فصل میکنند.

تمام موٌسسات، سازمانها وادارات محلی مربوط، مکلف به تعمیل تصامیم ارگانهای محلی قدرت واداره دولتی در محل می باشند.

مادهٔ ۱۰۸ :

دوره صلاحیت شوراهای محلی سه سال است.

مادهٔ ۱۰۹ :

تشکیل، وظایف، صلاحیتها وطرز فعالیت شوراهای محلی توسط قانون تنظیم میگردد.

فصل نهم
سیاست خارجی

مادهٔ ۱۱۰ :

سیاست خارجی جمهوری دموکراتیک افغانستان برمبنای تأمین منافع ملی، تحکیم استقلال و حاکمیت ملی، تمامیت ارضی کشور، حفظ صلح و امنیت جهانی، همزیستی مسالمت آمیز، تساوی حقوق وانکشاف همه جانبه همکاری بین المللی استوار است.

مادهٔ ۱۱۱ :

جمهوری دموکراتیک افغانستان منشور سازمان ملل متحد، اعلامیه جهانی حقوق بشر وسایر اصول و موازین قبول شدهٔ حقوق بین الملل را احترام ورعایت میکند.

مادهٔ ۱۱۲ :

جمهوری دموکراتیک افغانستان سیاست عدم انسلاک رابحیث اصل مهم سیاست خارجی دولت تعقیب کرده وبه مثابهٔ یکی از بنیانگذاران جنبش عدم انسلاک در جهت نیل به اهداف آن تلاش میکند.

مادهٔ ۱۱۳ :

جمهوری دموکراتیک افغانستان خواهان برقراری مناسبات دوستانه با همه کشورها بدون نظر داشت نظام سیاسی واجتماعی اقتصادی آنها، مبتنی بر اصول تساوی حقوق، احترام متقابل به استقلال، حاکمیت ملی، تمامیت ارضی، عدم مداخله در امور داخلی یکدیگر، عدم توسل به زور ویا تهدید با قوه، تقبیح همه اشکال مداخله وتجاوز، اجرای صادقانهٔ تعهدات بین المللی مطابق اصول وموازین قبول شدهٔ حقوق بین المللی میباشد.

مادهٔ ۱۱۴ :

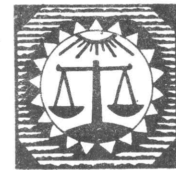
جمهوری دموکراتیک افغانستان از مبارزه مردمان وملل بخاطر صلح، استقلال ملی، دموکراسی، ترقی اجتماعی وحق ملل در تعیین سرنوشت، پشتیبانی نموده برضد استعمار، استعمارنو، امپریالیزم، صهیونیزم، راسیزم، اپارتاید وفاشیزم مبارزه میکند.

مادهٔ ۱۱۵ :

جمهوری دموکراتیک افغانستان از مبارزه بخاطر خلع سلاح عام وتام، قطع مسابقات تسلیحاتی در زمین وفضا، عدم گسترش وامحای سلاح هسته یی و کیمیاوی وسایر انواع سلاح کشتارجمعی، ازبین بردن پایگاه‌های نظامی تجاوز گرانه، رفع تشنجات بین المللی واستقرار نظم نوین وعادلانه اقتصادی واطلاعاتی بین المللی پشتیبانی می کند.

مادهٔ ۱۱۶ :

در جمهوری دموکراتیک افغانستان تبلیغ جنگ ممنوع است.

فصل دهم
قضا

مادهٔ ۱۱۷ :

قضاوت در جمهوری دموکراتیک افغانستان صرف توسط محکمه مطابق احکام قانون صورت میگیرد.

محاکم در جمهوری دموکراتیک افغانستان عبارت اند از:

ستره محکمه، محاکم ولایات، لویه ولسوالی ها، ولسوالیها، علاقه داریها، شهر ها، نواحی ومحاکم قوای مسلح.

دولت میتواند در سیستم واحد قضایی محاکم اختصاصی ایجاد نماید.

مادهٔ ۱۱۸ :

ستره محکمه بحیث عالیترین ارگان قضایی در رأس سیستم واحد قضایی کشورقرار داشته، مرکب است از: قاضی القضات، معاونان قاضی القضات و اعضای ستره محکمه.

ستره محکمه طبق احکام قانون بر فعالیتهای محاکم نظارت نموده تطبیق یکسان قوانین راتوسط همه محاکم تأمین میکند.

مادهٔ ۱۱۹ :

قاضی القضات، معاونان واعضای ستره محکمه توسط رئیس جمهور برای مدت پنج سال تعیین میگردند.

ستره محکمه در مورد فعالیت خویش به رئیس جمهور گزارش میدهد.

مادهٔ ۱۲۰ :

قضات در اجراات خود مستقل بوده صرف تابع قانون میباشند.

رسیدگی وصدور حکم توسط محاکم براساس اصل تساوی طرفین دعوی دربرابرقانون ومحکمه، صورت میگیرد.

مادهٔ ۱۲۱ :

قضات حین بررسی قضایا، احکام قانون اساسی و قوانین ج.د.ا، را تطبیق می‌نمایند.

در حالاتیکه قانون نصراحت نداشته باشد، محکمه قضایا را طبق احکام شریعت اسلام به نحوی حل و فصل مینماید که عدالت رابه بهترین وجه ممکن تامین نماید.

مادهٔ ۱۲۲ :

رسیدگی قضایا در محاکم علنی میباشد. حالاتیکه قضایا در جلسات سری رسیدگی میشود توسط قانون تعیین می‌گردد.

ابلاغ حکم محکمه در همه حالات علنی است.

مادهٔ ۱۲۳ :

رسیدگی و حل و فصل قضایا در محاکم به لسان های پشتو ودری ویا به لسان اکثریت ساکنین محل صورت میگیرد. اگر طرف دعوی لسانی راکه محاکمه توسط آن صورت میگیرد نداند حق آشنایی بامواد واسناد قضیه توسط ترجمان با صلاحیت وحق صحبت در محکمه بزبان مادری برایش تضمین میگردد.

مادهٔ ۱۲۴ :

فیصله های محاکم باید مدلل باشد.

تطبیق فیصله های قطعی محاکم به استثنای حکم اعدام که بعداز منظوری رئیس جمهور تطبیق میگردد، حتمی است.

مادهٔ ۱۲۵ :

تشکیل، ترکیب، صلاحیت و طرز فعالیت محاکم توسط قانون تنظیم میشود.

فصل یازدهم
خارنوالی

مادهٔ ۱۲۶ :

خارنوالی جمهوری دموکراتیک افغانستان سیستم واحد مبتنی براصل مرکزیت بوده متشکل است از:

لویه خارنوالی، خارنوالیهای ولایات، لوی ولسوالیها، ولسوالیها، علاقه داری ها، شهرها، نواحی وخارنوالی قوای مسلح.

دولت میتواند در سیستم واحد خارنوالی، خارنوالی اختصاصی ایجاد نماید.

مادهٔ ۱۲۷ :

لوی خارنوال رهبری فعالیت ارگانهای خارنوالی کشور را به عهده دارد.

ارگان های خارنوالی دراجراات خویش مستقل بوده صرف تابع قانون ولوی خارنوال میباشند.

مادهٔ ۱۲۸ :

لوی خارنوال توسط رئیس جمهور برای مدت پنج سال تعیین میگردد.

لوی خارنوال در موردفعالیت خویش نزد رئیس جمهور مسوول و مکلف به ارائه گزارش میباشد.

مادهٔ ۱۲۹ :

نظارت بر تطبیق و رعایت یکسان قوانین از طرف تمام وزارتها، کمیته های دولتی وسایر ارگانهای مرکزی ادارهٔ دولتی، کمیته های اجرائیوی شوراهای محلی، موسسات، دولتی، مختلط وخصوصی، ادارات، کوپراتیف ها و سازمان های اجتماعی، مسوولین امورواتباع، برعهده لوی خارنوال وخارنوالان تحت اثر او می باشد.

مادهٔ ۱۳۰ :

تشکیل، ترکیب، صلاحیت وطرز فعالیت خارنوالی توسط قانون تنظیم میگردد.

فصل دوازدهم
احکام نهائی

مادهٔ ۱۳۱ :

قانون اساسی جمهوری دموکراتیک افغانستان دارای عالی ترین اعتبار حقوقی بوده، قوانین وسایر اسناد تقنینی بر بنیاد و مطابق به آن وضع میگردد.

مادهٔ ۱۳۲ :

دولت وتمام ارگانهای آن براساس قانون اساسی و قوانین ج.د.ا، فعالیت کرده نظم حقوقی، منافع جامعه، حقوق ومنافع قانونی اتباع راتامین میکند. موسسات دولتی، کوپراتیفی، مختلط، خصوصی، احزاب، سازمان های اجتماعی ومسوولین امورمکلف به رعایت قانون اساسی وقوانین ج.د.ا، میباشند.

مادهٔ ۱۳۳ :

اتخاذ تصمیم در موردتصویب قانون اساسی وتعدیل آن به پیشنهاد رئیس جمهور یاشورای ملی توسط حداقل دو ثلث آرای تمام اعضای لویه جرگه صورت میگیرد.

مادهٔ ۱۳۴ :

هر گاه بعلت جنگ، خطرجنگ، بحران ویا حالات مماثلی که حفظ استقلال، حاکمیت ملی وتمامیت ارضی یا امنیت داخلی از مجاریکه توسط قانون اساسی تعیین شده ناممکن گردد، رئیس جمهور میتواند حالت اضطرار را اعلان کند.

هرگاه حالت اضطرار ازسه ماه بیشتر دوام نماید برای تمدید آن موافقت لویه جرگه شرط است.

مادهٔ ۱۳۵ :

در مدت حالت اضطرار رئیس جمهور دارای صلاحیت های ذیل میباشد:

۱ ـ تمدید دوره صلاحیت شورای ملی.

۲ ـ تفویض صلاحیت شورای ملی به شورای وزیران بصورت کلی یا قسمی.

۳ ـ اعطای قسمی صلاحیت های محاکم به محاکم اختصاصی ونظامی.

۴ ـ تعلیق ویا تجدید اعتبار برخی از مواد فصل سوم قانون اساسی.

۵ ـ انتقال موقتی پایتخت از کابل به محل دیگر.

۶ ـ تعمیل سایرصلاحیتها طبق قانون.

مادهٔ ۱۳۶ :

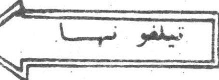
قانون اساسی جمهوری دموکراتیک افغانستان ازتاریخ تصویب توسط لویه جرگه نافذ میگردد.

با انفاذ این قانون اساسی اصول اساسی جمهوری دموکراتیک افغانستان ازاعتبارساقط میگردد.

ماده ۱۳۷ :

قوانین وسایر اسنادتقنینی که قبل از تاریخ انفاذ این قانون اساسی صادر گردیده به شرطی نافذشمرده میشودکه متناقض بااحکام این قانون اساسی نباشند.

تحت نظر هیات تحریر
مدیرمسوول: م.ح. بارق شفیعی

مدیر مسوول ۶۲۴۷۴ سکرترمسوول: ۶۳۶۱۴ شعبه نامه ها: ۶۱۷۰۳ اداری: ۶۱۹۴۱
معاون ۶۱۴۵۸۱ نوکریوال شب ۶۱۰۴۱ شعبه اطلاعات: ۶۱۱۱۸ سوچبورد: ۶۱۸۷۸ شکایت و توزیع: ۶۲۸۵۹

صندوق پستی ۷۸۰ چاپ ویب آفسیت مطبعه دولتی
حساب بانکی: ۱۰۱۸ بر۹ قیمت یکشماره «۲» افغانی